

VEROHALLINTO
Esikunta- ja oikeusyksikkö
PL 325
00052 VERO

Lausunto
2.11.2015

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Viite / Diaarinumero
A60/00 00 01/2014 (VH)

VM03:00/2014 (VM)

Lausuntonaan luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi Verohallinto esittää kunnioittaen seuraavaa.

Verohallinnon lausunnon tiivistelmä

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotettu hallintarekisteröinnin salliminen suomalaisille voi merkittävästi vaikeuttaa veroviranomaisten tiedonsaantia ja verotuksen toimittamista.

Ehdotetut säännökset kotimaisten osakeomistusten yleisöjulkisuuden turvaamisesta ja viranomaisten tiedonsaannin turvaamisesta ovat sikäli puutteelliset, että ne eivät turvaa kattavaa tiedonsaantia ulkomaisessa säilytyksessä olevista omistuksista.

Nykyinen hallintarekisteröintikielto ei ole Verohallinnon käsityksen mukaan Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 63 artiklan edellyttämän pääomien vapaan liikkuvuuden vastainen.

Kuten jo Verohallinnon aikaisemmissa lausunnoissa on todettu, hallintarekisteröinnin laajentaminen on verotuksen ja verovalvonnan näkökulmasta negatiivinen asia. Myös suomalaisten arvopapereiden liikkeeseenlaskut ulkomaisissa arvopaperikeskuksissa asettavat verotusmenettelylle uusia haasteita. Muutokset vaikeuttavat verotusmenettelyä ja verovalvontaa sekä vaarantavat verotuksen nykyisen automaatioasteen varsinkin siinä tapauksessa, että suomalaiset siirtyvät käyttämään ulkomaisten palveluntarjoajien arvopaperin välitys- ja sijoituspalveluja ja verotusta

varten saatavien arvopapereiden myyntejä ja osinkoja koskevien vuosi-ilmoitusten kattavuus tämän johdosta vähenee.

Jos hallintarekisteröinnin laajentaminen katsotaan perustelluksi muun muassa verotukseen liittyvistä negatiivisista vaikutuksista huolimatta, Verohallinnolle on osoitettava riittävät lisäresurssit uskottavan verovalvonnan ja oikean verotuksen turvaamiseksi muuttuneissa olosuhteissa. Vero- ja muun lainsäädännön muutoksilla tulee ensisijaisesti pyrkiä siihen, että arvopaperikaupoista ja osingoista saataisiin myös jatkossa mahdollisimman kattavat vuosi-ilmoitukset verotuksen automaatioasteen säilyttämiseksi.

Verohallinnon käsityksen mukaan olisi perusteltua, että verolainsäädännön muutokset valmisteltaisiin ennen kuin lopullinen ratkaisu hallintarekisteröinnin mahdollisesta laajentamisesta tehdään. Mahdollista hallintarekisteröintiä koskevien säännösten valmistelua voitaisiin tällöin vielä jatkaa viranomaisten tiedonsaannin ja yleisöjulkisuuden toteuttamisen osalta. Arvopaperikeskusasetuksesta välittömästi johtuvat välttämättömät lainsäädäntömuutokset tulisi toteuttaa erikseen pikaisesti.

Hallituksen esitysluonnoksen keskeinen sisältö

Hallituksen esitysluonnoksen mukaisilla lakiesityksillä on tarkoituksena tehdä jo 17.9.2014 voimaan tulleen Euroopan unionin arvopaperikeskusasetuksen edellyttämät välttämättömät muutokset Suomen kansalliseen lainsäädäntöön. Arvopaperikeskusasetuksesta johtuva keskeinen muutos on se, että arvopaperin liikkeeseenlaskijalla (yhtiöllä) on oikeus vapaasti valita käyttämänsä arvopaperikeskus EU-alueella hyväksytyistä arvopaperikeskuksista. Suomalaisen yhtiön osakkeet voidaan siten liittää tai siirtää myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

Hallituksen esitysluonnoksen muita keskeisiä kohtia ovat:

- nykyinen kotimaisten osakeomistusten hallintarekisteröintikielto poistettaisiin. Siirtymäajan jälkeen suomalaiset henkilöt ja yritykset saisivat hallintarekisteröidä arvo-osuusjärjestelmään liitetyt suomalaisen osakeyhtiön osakkeet (ja osuuskunnan osakkeet ja osuudet). Hallintarekisteröidyt osakkeet ja osuudet voisivat olla kotimaisen tai ulkomaisen pankin tai muun säilyttäjän säilytyksessä. Siirtymäaika olisi kaksi vuotta lain voimaantulosta; ja
- osakeomistusten yleisöjulkisuuden toteuttamiseksi luotaisiin Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämä käyttöliittymä, jonka välityksellä arvopaperien säilyttäjien ja tilinhoitajien tietojärjestelmissä olevat omistustiedot olisivat jokaisen saatavilla.

Valtiovarainministeriö on pyytänyt, että nyt annettavissa lausunnoissa keskityttäisiin ehdotuksiin osakeomistusten yleisöjulkisuuden turvaamisesta sekä viranomaisten tiedonsaannin turvaamisesta, kun tiedot arvopaperien omistajista ovat ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa tai ulkomaisessa säilyttäjäpankissa.

Valtiovarainministeriö on lisäksi pyytänyt viranomaisia arvioimaan hallintarekisteröintikieltoa koskevaa nykytilaa pääomien vapaan liikkuvuuden näkökulmasta.

Osakeomistusten yleisöjulkisuuden turvaaminen

Arvo-osuusjärjestelmässä olevien yhtiöiden kotimaisten omistusten (suomalainen omistaa suomalaisen yhtiön osakkeita) yleisöjulkisuus toteutuu nykyisin siten, että osakkeiden kotimaiset omistajat (loppusijoittajat) ilmenevät reaaliaikaisesti Arvopaperikeskuksen järjestelmässä olevasta yhtiökohtaisesta luettelosta. Jatkossa, jos myös kotimaisten omistusten hallintarekisteröinti sallittaisiin hallituksen esitysluonnoksen mukaisesti, hallintarekisteröidyn osakkeen haltijana näkyisi arvopaperikeskuksessa hallintarekisteröinnin hoitaja (yleensä pankki). Osakkeiden omistaja (loppusijoittaja) ilmenisi häntä lähinnä olevan säilyttäjän järjestelmästä (arvopaperitililtä).

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kotimaisten osakeomistusten yleisöjulkisuutta varten luotaisiin järjestelmä, jossa säilyttäjien ja tilinhoitajien tietojärjestelmissä olevat omistustiedot olisivat Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämän käyttöliittymän välityksellä reaaliaikaisesti jokaisen saatavilla. Hallituksen esityksen mukaan ”suomalaiset pankit ovat rakentamassa viranomaisten tilitietokyselyjen tehostamiseksi yhteistä tietojenkyselyjärjestelmää. Viranomaisia varten kehitettävää kyselyjärjestelmää voitaisiin hyödyntää myös yleisön tekemiä kyselyjä varten” (hallituksen esitysluonnos s. 22).

Tiedot suomalaisen yhtiön kotimaisista omistuksista olisivat saatavilla riippumatta siitä, onko yhtiön osakkeet laskettu liikkeelle Suomen vai muun maan arvo-osuusjärjestelmässä. Ehdotettu malli koskisi kuitenkin vain Suomessa toimivia säilyttäjiä, eikä ehdotetulla mallilla voitaisi kerätä omistustietoja sellaisilta säilyttäjiltä, jotka eivät toimi myös Suomessa (hallituksen esitysluonnos s. 22).

Verohallinto pitää tällaisen kyselyjärjestelmän käyttöönottoa sinänsä positiivisena ja yleisöjulkisuuden lisäksi kyselyjärjestelmä teknisenä ratkaisuna palvelisi myös verovalvonnan ja muun viranomaisvalvonnan tarpeita. Todettakoon, että veroviranomaisten tietotarpeiden kannalta pelkästään kulloisetkin omistustiedot eivät ole riittäviä, vaan veroviranomaisilla tulee olla pääsy myös esimerkiksi omistuksia koskeviin historiatietoihin. Hallituksen esityksessä ehdotetun kyselyjärjestelmän olennainen puute sekä yleisöjulkisuuden että viranomaisten tiedonsaantioikeuden kannalta olisi se, että se ei kattaisi ulkomaisessa säilytyksessä olevia osakkeita, eikä se siten turvaisi loppusijoittajaa koskevan tiedon saantia kaikissa tapauksissa.

Viranomaisten tiedonsaanti ulkomaisesta arvopaperikeskuksesta ja ulkomaisessa säilyttäjäpankista

Ulkomainen arvopaperikeskus

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan osakeyhtiön tai osuuskunnan, joka laskee osakkeensa tai osuutensa liikkeelle ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä, olisi

tehtävä viranomaisen lakisääteisen tehtävän täytäntöönpanon turvaamiseksi ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa sopimus, jonka nojalla arvopaperikeskus, sen kanssa samaan konserniin kuuluva yhteisö tai arvopaperikeskuksen osapuoli toimittaa viipymättä yhtiölle tai osuuskunnalle osakkeen ja osuuden omistajista osakeyhtiölain 3 luvun 15 §:n 2 momentissa tai osuuskuntalain (421/2013) 4 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitetut tiedot.

Osakeyhtiölain 3 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja olisivat nykyiseen tapaan osakkeenomistajan nimi ja osoite sekä kunkin osakkeenomistajan osakkeiden lukumäärä osakelajeittain. Hallituksen esityksen mukaan omistajatiedoilla tarkoitettaisiin osakasluetteloon tai jäsen- ja omistajaluetteloon merkittyä omistajaa, joka voisi olla joko lopullinen sijoittaja tai hallintarekisteröinninohitaja (hallituksen esitysluonnos s. 49).

Ehdotetun liikkeeseenlaskijan sopimisvelvoitteen ja tiedonsaantioikeuden puutteena olisi, että se ei turvaisi tiedon saantia sellaisesta loppusijoittajasta, jonka omistus ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseen laskettuun osakkeeseen on hallintarekisteröity, eikä tietoja siten saataisi kaikissa tapauksissa.

Verohallinto viittaa 20.8.2014 antamassa lausunnossa esitettyyn säännösehdotukseen, jolla liikkeeseenlaskijalle asetettaisiin nyt ehdotettua kattavampi sopimisvelvoite, jonka tehosteena olisi Finanssivalvonnan määrättävä seuraamusmaksu.

Ulkomainen säilyttäjäpankki

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan sijoituspalveluyrityksen olisi tehtävä kirjallinen sopimus toisen sijoituspalveluyrityksen tai sitä vastaavan ulkomaisen yhteisön kanssa arvopaperien moniportaisesta hallinnasta. Toisella sijoituspalveluyrityksellä tarkoitettaisiin sitä, joka sijoituspalveluyrityksen kanssa tekemänsä kirjallisen sopimuksen nojalla säilyttää arvopapereita säilytysketjussa oman asiakkaansa lukuun (hallituksen esitysluonnoksen mukainen sijoituspalveluyrityksistä annetun lain 10 luvun 3 a §).

Sopimuksessa on sovittava, että toinen sijoituspalveluyritys tai sitä vastaava ulkomainen yhteisö toimittaa sijoituspalveluyritykselle:

- 1) tiedot säilytettävien arvopaperien omistajista;
- 2) tiedot arvopapereille maksetuista tuotoista;
- 3) tiedot arvopaperikaupoista;
- 4) muut sijoituspalveluyrityksen lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi tarvitsemat tiedot.

Hallituksen esitysluonnoksen mukainen sijoituspalveluyrityksen sopimisvelvollisuus koskisi vain kotimaisia sijoituspalveluyrityksiä ja ulottuisi säilyttäjäketjussa (sopimusperusteisesti) vain suomalaisen sijoituspalveluyrityksen sopimuskumppanina olevaan ensimmäiseen ulkomaiseen säilyttäjäportaaseen.

Ehdotetut säännökset eivät näin ollen turvaisi tietojen saantia esimerkiksi tilanteessa, jossa ennen loppusijoittajaa säilytysketjussa on kaksi ulkomaista säilyttäjää.

Tuleva kansainvälinen verotusta koskevien tietojenvaihto

Veroviranomaisten tiedonsaannista on huomattava, että vuodesta 2017 alkaen vaihteittain käynnistyvän finanssitleijä (talletustilit, säilytystilit, sijoitusvakuutukset ym.) koskevan automaattisen tietojen vaihdon (OECD:n Common Reporting Standard ja EU:n virka-apudirektiivi (DAC2)) johdosta Suomen Verohallinto tulee saamaan tietoja ulkomaisessa säilytyksessä olevista suomalaisista sijoituksista ja näille sijoituksille kertyneistä tuotoista (korot, osingot, arvopapereiden myyntihinnat ym.). Tietoja tullaan saamaan, jos sijoittajan käyttämä säilyttäjä on sellaisessa valtiossa, joka on tietojenvaihdon piirissä ja jos tietojen vaihto toteutuu ja toimii sovitun mukaisesti. Huomattakoon, että automaattisessa tietojenvaihdossa saatavat tiedot ovat kuitenkin tilikohtaista summätietoa, eikä niissä ole esimerkiksi tarkempia erittelyjä omistetuista tai myydyistä osakkeista, niiden lukumääristä, eri osakkeille maksetuista osingoista ja niistä perityistä veroista. Tiedot on määrä toimittaa sijoittajan asuinvaltioon vasta verovuotta seuraavan syyskuun loppuun mennessä, minkä vuoksi ne eivät käytännössä ole käytettävissä verovuodelta toimitettavassa säännönmukaisessa verotuksessa.

Tuleva kansainvälinen finanssitleijä koskeva verotustietojen vaihto ehkäisee hallintarekisteröinnistä ja ulkomaisista liikkeeseenlaskuista seuraavia veron välttämisen mahdollisuuksia. Tietoisuus verotustietojen vaihdosta voi myös tehostaa verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuuden täyttämistä. Tietojenvaihdon avulla saatavat tiedot eivät kuitenkaan korvaa kansallisia vuosi-ilmoitustietoja. Verohallinto voi käyttää saatavia tietoja jälkikäteen sen valvomiseksi, että verovelvollinen on itse ilmoittanut veroilmoituksellaan luovutusvoittonsa ja osinkotulonsa, mutta niitä ei voida hyödyntää verovuonna osinkojen veronpidätyksen valvonnassa, veroilmoitusten automaattisessa esitäytössä, verotuslaskennassa eikä säännönmukaisen verotuksen verovalvonnassa kotimaisten vuosi-ilmoitustietojen tapaan. Tietojen hyödyntäminen edellyttää lisääntyvää virkailijatyötä Verohallinnon tuottavuustavoitteiden vastaisesti.

Verotustietojen vaihtoa koskevien kansainvälisten sopimusten ja Euroopan unionin virka-apudirektiivin mukaisesti saatuja tietoja voidaan käyttää vain verotuksessa ja verorikosten käsittelyssä. Näiden rajoitusten vuoksi Verohallinto ei voi pääsääntöisesti luovuttaa tietoja muille viranomaisille, esimerkiksi poliisille tai syyttäjälle niiden muuta rikostutkintaa tai -torjuntaa varten.

Nykyinen hallintarekisteröintikielto pääomien vapaan liikkuvuuden näkökulmasta

Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 63 artiklan mukaan sopimuksen 4 luvun määräysten mukaisesti kiellettyjä ovat kaikki rajoitukset, jotka koskevat pääomanliikkeitä jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

Nykyinen hallintarekisteröintikielto koskee suomalaisten sijoituksia suomalaisiin yhtiöihin, eikä tällaisena kysymys ole olennaisilta osiltaan mainitussa 63 artiklassa

tarkoitetuista pääomanliikkeistä jäsenvaltioiden välillä taikka jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä.

Verohallinnon tiedossa ei ole myöskään Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntöä siitä, että hallintarekisteröinnin rajaaminen Suomea vastaavalla tavalla, jonka perusteena on muun muassa tehokas verojärjestelmä ja veronkierron estäminen, olisi katsottu pääomien vapaan liikkuvuuteen liittyvien periaatteiden vastaiseksi. Verohallinnon käsityksen mukaan hallintarekisteröintikielto ei ole Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 63 artiklan vastainen.

Hallintarekisteröinnin laajentaminen

Verohallinto on jo valmistelun aikaisemmissa vaiheissa antanut kaksi lausuntoa muun muassa hallintarekisteröinnin laajentamisesta (lausunnot 20.8.2014 ja 28.11.2014). Verohallinto viittaa aikaisempiin lausuntoihinsa. Vaikka lausuntoa on nyt pyydetty vain lausuntopyynnössä erikseen mainitusta kysymyksistä, Verohallinnon mielestä on tärkeää, että hallituksen esityksessä muutosten vaikutukset verotuksen ja verovalvonnan edellytyksiin ja veroviranomaisten toimintaan tuodaan esille.

Hallintarekisteröinnin laajentamisen ja myös ulkomaisten liikkeeseenlaskujen vaikutukset riippuvat olennaisesti siitä, missä määrin suomalaiset sijoittajat tosiasiallisesti siirtävät kotimaisia osakeomistuksiaan hallintarekisteriin ja alkavat käyttää ulkomaisten palveluntarjoajien välitys- ja säilytyspalveluja. Tulevan kehityksen luotettava ennakoiminen on luonnollisesti vaikeaa. Suurin osa kotimaisista osakkeenomistajista on varsin passiivisia pienomistajia ja on melko todennäköistä, että heidän omistuksensa pidetään jatkossakin kotimaisessa säilytyksessä ja mahdollisesti myös suorassa hallinnassa. Toisaalta moniportaisen hallinnan – kansainvälisesti yleisen osakkeiden hallintamallin - salliminen lisää todennäköisesti ulkomaista palveluntarjontaa ja hintakilpailun tuloksena voi tapahtua merkittävääkin siirtymää ulkomaisiin välitys- ja säilytyspalveluihin. Koska välitys- ja säilytyspalvelujen hinnoittelulla on merkitystä erityisesti aktiivisesti ja paljon kauppaa käyville sijoittajille, voidaan olettaa, että varsinkin tällaista kaupankäyntiä siirtyisi ulkomaisille palveluntarjoajille. Arvopaperimarkkinoiden kansainväliset toimijat voivat siirtää ja keskittää toimintojaan, mikä myös voi johtaa ulkomaisten palveluntarjoajien käytön lisääntymiseen.

Verohallinnossa on arvioitu muutoksen hallinnollisia vaikutuksia henkilöasiakkaiden saamien arvopapereiden myyntivoittojen verotukseen siltä pohjalta, että ulkomaisille palveluntarjoajille siirtyvästä kaupankäynnistä ei enää saataisi vuosi-ilmoituksia veroilmoitusten esitäyttöön ja verotuslaskentaan, mutta toisaalta Verohallinto saisi tästä kaupankäynnistä valvonta- ja impulssitietoja finanssitilejä koskevan kansainvälisen tietojenvaihdon myötä, joiden perusteella verotusta voitaisiin jälkikäteen valvoa tapauskohtaisesti ja tarvittaessa oikaista ilmoittamatta jääneiden arvopaperikauppojen osalta. Oletuksena arvioissa on myös, että vain osa verovelvollisista muistaa ilmoittaa esitäytetyltä veroilmoitukselta puuttuvat arvopaperikaupat. Tältä osin Verohallinto viittaa 20.8.2014 antamaansa lausuntoon, erityisesti siinä mainittuun Norjassa tehtyyn tutkimukseen, jonka mukaan 40 – 60 prosenttia osakkeita myyneistä verovelvollisista jätti saamansa luovutusvoiton tai –tappion ilmoittamatta veroilmoituksellaan.

Jos esimerkiksi 30 prosenttia verovelvollisista, jotka nykyisin käyttävät kotimaisia välitys- ja säilytyspalveluja, siirtyisi käyttämään ulkomaisten palveluntarjoajien palveluja ja vuosi-ilmoitusten kattavuus vastaavasti vähenisi, tästä seuraisi varovaisenkin arvion mukaan ainakin useamman kymmenen henkilötyövuoden suuruinen virkailijatyön lisäys arvopaperikauppojen verotuksessa. Arvio on siis tehty siltä pohjalta, että ulkomaiset palveluntarjoajat eivät antaisi Suomeen verolainsäädäntömme mukaisia vuosi-ilmoituksia arvopaperikaupoista. Siinä ei ole voitu ottaa huomioon mahdollisesti tulossa olevia verolainsäädännön muutoksia, joilla vuosi-ilmoitusten antamista myös näissä tilanteissa pyrittäisiin edistämään.

Verohallinnon arvio perustuu viime vuosien tietoihin arvopapereita myyneiden verovelvollisten ja kauppatahtumien lukumäärästä. Arvopaperikaupan volyymi voi jatkossa muuttua. Arviot koskevat myös vuotuista työmäärää finanssitilejä koskevan tietojen vaihdon ensi vaiheissa. On oletettavaa, että sama verovelvollinen täyttää jatkossa arvopaperikauppoja koskevan ilmoittamisvelvollisuutensa paremmin, jos hänen verotustaan on oikaistu ja hänelle on määrätty seuraamuksia ilmoittamisvelvollisuuden laiminlyönnistä. Työmäärä voi tämän vuoksi myös laskea.

Edellä mainitut työmääräarviot koskevat henkilöasiakkaiden arvopaperikauppoja. Hallintarekisteröinti vaikuttaa myös osinkotulon verotukseen. Tähän saakka kotimaisille osakeomistuksille jaetun osingon verotus on voitu toimittaa hyvin kattavasti ja automaattisesti oikein, kun arvopaperikeskus ja tilinhoitajat ovat hoitaneet yhtiön puolesta osinkoverojen pidätykseen, tilitykseen, verojen korjauksiin ja vuosi-ilmoituksiin liittyviä tehtäviä keskitetyn järjestelmän puitteissa. Verohallinto on saanut kotimaisista osingoista ja niistä perityistä ennakonpidätyksistä vuosi-ilmoitustiedot, joiden perusteella henkilöasiakkaiden verotus on voitu toimittaa. Hallintarekisteröidyille osakkeille maksettavien osinkojen lähdevero- ja ennakonpidätyksenmenettelyyn voi puolestaan liittyä vaikeasti valvottavia riskejä veronkierrosta ja aggressiivisesta verosuunnittelusta.

Vaarana on, että myös osinkotuloja koskevien loppusaajakohtaisten vuosi-ilmoitusten kattavuus vähenee, jos kotimaisia osakeomistuksia siirtyy ulkomaiseen säilytykseen. Tämä voi lisätä olennaisesti osinkojen verotukseen liittyvää valvonta-, selvittely- ja muuta hallinnollista työtä. Myös osinkotulojen jälkikäteisessä verovalvonnassa voidaan hyödyntää tulevaa finanssitilejä koskevaa tietojen vaihtoa. Tiedot eivät kuitenkaan ole käytettävissä verovuonna ennakonpidätyksen tai lähdeveron perimisvaiheessa, vaan ne toimitetaan vasta verovuotta seuraavan syyskuun loppuun mennessä. Samoin kuin arvopaperikauppojen verotuksessa, osinkoja koskevien tietojen käsittely edellyttää tapauskohtaista virkailijatyötä.

Arvopapereiden luovutusvoiton verotuksen fiskaalista merkitystä kuvastaa osaltaan se, että esimerkiksi verovuoden 2013 maksuunpanotilaston mukaan arvopapereiden luovutusvoittoja oli 289 424 henkilöasiakkaalla yhteensä 1 898 338 000 euroa. Arvopapereiden luovutustappioita oli 216 196 asiakkaalla yhteensä 1 007 358 000 euroa. Näissä määrissä ovat mukana myös sijoitusrahasto-osuuksien luovutukset.

Verovuonna 2013 pörssiyhtiöistä saatuja osinkotuloja oli 567 351 henkilöasiakkaalla yhteensä 993 613 000 euroa. Veron ennakonpidätys pörssiyhtiöltä saadusta osingoista oli 21 prosenttia vuonna 2013, vastaten 208 658 730 euroa / pörssiosinkojen yhteismäärästä.

Muiden kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden hallintarekisteröinti

Arvo-osuusjärjestelmään voidaan liittää paitsi sellaiset osakkeet ja osuudet, jotka ovat julkisen kaupankäynnin kohteena, myös osakkeet ja osuudet, jotka eivät ole pörssi- tai muun julkisen kaupankäynnin kohteena, jos arvopaperikeskuksen säännöissä näin määrätään. Suomen arvo-osuusjärjestelmässä onkin jo nykyisin myös muita kuin julkisen kaupankäynnin kohteena olevien yhtiöiden osakkeita ja osuuksia. Ainoa lakimääräinen rajoitus ehdotetussa laissa on, että asunto-osakeyhtiön ja keskinäisen kiinteistöosakeyhtiön osakkeita ei voi liittää arvo-osuusjärjestelmään (ehdotetun arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 3 momentti).

Ehdotetun arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta 4 luvun 5 §:n perusteella ilmeisesti mikä tahansa arvo-osuus voitaisiin jatkossa hallintarekisteröidä, siis myös sellainen arvo-osuus, joka ei ole julkisen kaupankäynnin kohteena. Ehdotetuista säännöksistä ei Verohallinnon käsityksen mukaan ainakaan ilmene mitään selkeitä rajoituksia.

Arvopapereiden moniportaisen hallinnan ja hallintarekisteröinnin perustelut voivat olla relevantteja ainoastaan aktiivisen kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden eli lähinnä pörssiosakkeiden kohdalla. Hallituksen esityksessä ei ole esitetty mitään perusteluja sille, että myös muiden yhtiöiden, esimerkiksi suppean piirin omistuksessa olevien yhtiöiden, joiden osakkeilla ei käydä aktiivisesti kauppaa avoimilla markkinoilla, osakkeiden hallintarekisteröinnin tulisi olla sallittua ja omistuksen anonymisoinnin mahdollista. Verohallinto katsoo, että hallintarekisteröintimahdollisuus tulisi joka tapauksessa rajoittaa julkisen kaupankäynnin oleviin osakkeisiin.

Erityisesti ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseen lasketuista osakkeista

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan kotimaisten osakeomistusten hallintarekisteröinti sallittaisiin kahden vuoden siirtymäajan jälkeen. Perustelujen mukaan ulkomailla liikkeeseen lasketut osakkeet tulisi säilyttää yksilöllisesti asiakaserotellulla tilillä, joka voi tarkoittaa suoraan hallitun tilin lisäksi myös säilyttäjän nimissä olevaa eroteltua tiliä (ks. esim. hallituksen esitysluonnoksen kohta Esityksen pääasiallinen sisältö). Osakkeita ei siis saisi säilyttää ns. laaritulilla. Verohallinnon käsityksen mukaan mainittu vaatimus ei perustelujen lisäksi ilmene ehdotetuista säädöksistä. Hallituksen esitystä tulisi täydentää tältä osin.

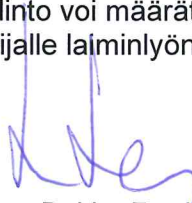
Verohallinto toteaa, että lainsäädännössä ei ole toistaiseksi mitään säännöksiä ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseen lasketuille osakkeille maksettavan osingon verotukseen liittyvistä menettelyistä.

Verohallinto korostaa, että verolainsäädännön mukaan liikkeeseen laskija on myös ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseen laskettujen osakkeiden osalta vastuussa siitä, että se toimittaa jakamastaan osingosta veronpidätyksen oikein loppusijoittajaan (beneficial owner) sovellettavien veroperusteiden mukaisesti. Liikkeeseenlaskijan on myös annettava Verohallinnolle vuosi-ilmoitus jakamistaan osingoista siten, että niistä käy ilmi loppusijoittajan tiedot. Liikkeeseenlaskijan tulee

luoda järjestelmä, jolla hallinnoidaan veron perintä, ilmoittaminen ja maksaminen Verohallinnolle sekä verojen perintään, maksuun ja ilmoittamiseen liittyvät korjaukset.

Jos osingosta on peritty liian pieni vero, liikkeeseen laskija on verovastuussa oikean ja perityn veron erotuksesta. Verohallinto voi määrätä puuttuvan tai virheellisen vuosilmoituksen johdosta liikkeeseen laskijalle laiminlyöntimaksun.

Pääjohtaja

Pekka Ruuhonen

Johtava lakimies

Matti Merisalo